

SELETUSKIRI
põllumajandusministri määruse “Eesti lairiba internetivõrgu katvuse tõstmise
investeeringutoetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem
kord” eelnõu juurde

Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse “Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” § 58 lõike 5, § 59 lõike 5 ja § 60 lõike 4 alusel ning kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1–40) artikli 18 lõike 4 alusel heaks kiidetud “Eesti maaelu arengukavaga 2007–2013”(edaspidi *arengukava*).

26. novembril 2008. aastal võttis Euroopa Komisjon vastu Euroopa majanduse elavdamise kava, mis on mõeldud edendama Euroopa taastumist finants- ja majanduskriisist. Lairibastrateegia on majanduse elavdamise kava oluline osa. Eelkõige on majanduse elavdamise kava eesmärk suurendada kindlaksmääratud strateegilistes sektorites, sealhulgas lairibasektoris, selliseid ELi investeeringuid, mis aitavad toetada majandust lühemas perspektiivis ja luua pikema aja vältel jätkusuutlikuks majanduskasvuks vajalik infrastruktuur.

Osana majanduse elavdamise kavast ja selleks, et täita eesmärki, mille kohaselt saavutatakse kiire interneti-ühenduse 100 % kättesaadavus kõigile kodanikele, otsustas Euroopa Komisjon lisada Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi (edaspidi *EAFRD*) 1,02 miljardit eurot. Nimetatud summat kasutatakse lairibainfrastruktuuride kasutuselevõtuks maapiirkondades, et tagada nendes interneti ühendus, luua uusi töökohti ja aidata arendada äritegevust. Sellest lairibainfrastruktuuride kasutuselevõtuks on Eestile eraldatud 5 751 821 eurot.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt on välja töötatud Eesti Infoühiskonna Arengukava 2013 (edaspidi *Infoühiskonna arengukava*), mis seab eesmärgiks:

1. 100% kodudel, ettevõtetel ja asutustel on võimalus liituda uue põlvkonna lairibavõrguga ning kasutada Interneti-ühendust kiirusega vähemalt 100 Mbit/s.
2. Välja on ehitatud valguskaablitel põhinev baasvõrk arvestusega, et 98% majapidamistest, ettevõtetest ja asutustest asuvad baasvõrgu ühenduspunktile lähemal kui 1,5 km.

Maaelu arenguks mõeldud EAFRD finantsvahendeid kasutades kavandatakse lairibavõrgud viia just hajaasustuspiirkondades paiknevate asulateni.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Põllumajandusministeeriumi maaelu arengu osakonna kohaliku algatuse ja elukeskkonna büroo peaspetsialist Kristine Hindriks (tel 625 6162, kristine.hindriks@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna koosseisuväline-teenistuja peaspetsialist Helen Palginõmm (tel. 625 6260, helen.palginomm@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Leeni Silk (tel. 625 6523, leeni.silk@agri.ee).

Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala.

Määrusega kehtestatakse Eesti lairiba internetivõrgu katvuse tõstmise investeeringutoetuse (edaspidi *toetus*) saamise täpsemad nõuded taotleja, kavandatava tegevuse ja taotluse kohta, abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud, toetuse määr ja suurus, sealhulgas toetuse maksimaalne suurus, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord, taotluse vorm, taotluse hindamise kriteeriumid ja taotluse hindamise kord, nõuded toetuse saajale, toetuse väljamaksmise kord ning taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise kord.

Määruse §-s 2 sätestatakse, kes võib toetust taotleda.

Toetust võib taotleda mittetulundusühing või sihtasutus kelle põhikirjaline eesmärk või tegevus on suunatud lairibaühendust võimaldava elektroonilise side võrgu loomisele ja arendamisele. Kriteeriumi eesmärgiks on tagada, et taotleja oleks piisavalt pädev antud valdkonnas.

Määruse §-s 3 sätestatakse taotlejale esitatavad nõuded.

Tulenevalt Euroopa Komisjoni teatise “Ühenduse suunised riigiabieskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõetuga” punkti 51 alapunktist f, peab liikmesriik tagama juurdepääsu toetuse abil rajatud lairiba elektroonilise side võrgule vähemalt 7 aasta jooksul. Selle tagamiseks on sätestatud nõue taotlejale, et juhul, kui taotleja on asutatud tähtajaliselt, ei tohi tähtaeg olla lühem kui 7 aastat toetuse viimase osa väljamaksmisest arvates.

Taotlejal ei või olla maksuvõlga. Juhul, kui taotlejal on maksuvõlg, siis peab see olema ajatatud ning maksuvõla ajatamise korral peavad maksud olema makstud õigeaegselt. Nõue on kehtestatud, et tagada taotleja jätkusuutlikkus.

Punkti 3 kohaselt ei tohi konkreetse investeeringuobjekti ja selle investeeringuobjekti rajamisega kaasnevatele tegevustele taotleda ja saada toetust muudest riigieelarvelistest ja välisvahenditest, Nimetatud säte ei välista võimalust taotleda ja saada toetust analoogsetele tegevustele regionaalala meetmete raames kui on tegemist erinevate trassilõikudega.

Punktis 4 sätestatud nõue on kehtestatud selleks, et juhul kui taotleja on saanud eelnevalt toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi ning see on nõutud tagasi, siis peavad olema tagasimaksed tehtud tähtaegselt ja nõutud summas. Nõude kehtestamise eesmärgiks on toetuse sihipärane kasutamine ning taotleja usaldusväarsuse kontrollimine.

Määruse §-s 4 sätestatakse toetatavad tegevused, milleks on valguskaablitel põhineva lairiba elektroonilise side baasvõrgu (edaspidi *lairibavõrk*) projekteerimine ja ehitamine koos vajalike liinirajatistega (edaspidi *investeeringuobjekt*). Ehk teisisõnu on mõeldud uue põlvkonna lairibateenuse kättesaadavuse suurendamiseks vajalike tegevustega. **Uue põlvkonna elektroonilise side võrk** on elektroonilise side võrk Elektroonilise side seaduse tähenduses, mis

hõlmab nii baas- kui juurdepääsuvõrgu osi ja mis terviklikult väljaarendatuna võimaldab kiire lairibateenuse osutamist lõppkasutajale. **Uue põlvkonna elektroonilise side baasvõrk** on uue põlvkonna elektroonilise side võrgu valguskaablitel põhinev osa, mis võimaldab hulгимүүgi tasandil lairibateenuse pakkumist sideettevõtjatele. Investeeringuobjekt peab asuma täielikult maapiirkonnas, mis käesoleva määruse mõistes on valla territoorium või kuni 4000 elanikuga vallasisese linna või väikelinna territoorium. Investeeringuobjekt peab paiknema 2/3 ulatuses hajaasustusega piirkonnas, kus haldusüksuse elanike asustustihedus on väiksem kui 20 inimest/km². Erandina võib investeeringuobjekt paikneda püüasustusega väikesaarel, mille elanike asustustihedus on suurem kui 20 elanikku/km². Asustustiheduse määramise aluseks on vastavad Statistikaameti viimased andmed, mis ei ole hilisemad kui 2010. a andmed. Andmed on kättesaadavad aadressil www.stat.ee.

Väikelinnade nimekiri vastavalt arengukava tabelitele 1 ja 2.

Tabel 1. Linnad, mille elanike arv on väiksem kui 4000 (seisuga 01.01.2007. a)

Kunda linn	3751
Kärdla linn	3724
Loksa linn	3469
Tõrva linn	3112
Narva-Jõesuu linn	2734
Püssi linn	1837
Mustvee linn	1648
Võhma linn	1544
Kallaste linn	1152
Mõisaküla linn	1073

Allikas: Statistikaamet

Tabel 2. Vallasisesed linnad, mille elanike arv on väiksem kui 4000 (seisuga 02.04.2007. a)

Kehra	3070
Räpina	2744
Tamsalu	2561
Otepää	2231
Kilingi-Nõmme	2125
Karksi-Nuia	1995
Antsla	1583
Lihula	1544
Abja-Paluoja	1379
Suure-Jaani	1203

Allikas: Rahvastikuregister

Lõige 2 toob välja, mis võib toetatava tegevuse osaks olla: projekteerimine ja ehitise projekteerimiseks vajalikud uuringud, projektijuhtimine, omanikujärelevalve ning elektrivõrguga ja kolmandale isikule kuuluva lairibavõrguga ühendamine (liitumistasud).

Lõike 3 kohaselt peab investeringuobjekt lisaks kehtivatele “Elektroonilise side seaduses” kehtestatud nõuetele võimaldama ühendust vähemalt kahe üle-Eestilise valguskaablitel põhineva lairiba magistraalvõrguga. Magistraalvõrguks loetakse sellist osa uue põlvkonna elektroonilise side baasvõrgust, mis ühendab Eesti suuremaid linnu.

Ühtlasi peab valmiv investeringuobjekt võimaldama läbivat sõltumatut ühendust kõigis investeringuobjektidel paiknevates ühenduspunktides vähemalt viiele lairibateenuse osutajale ja võimaldama erinevatele lairibateenuse osutajatele takistamatut ligipääsu investeringuobjektile.

Kavandatav investeringuobjekt peab asuma piirkonnas, kus uue põlvkonna elektroonilise side võrk puudub või kus seda lähemal ajal lõpptarbijale lairibateenuse osutajate poolt tõenäoliselt välja ei arendata.

Investeringuobjekt ei tohi asuda üksnes selliste asustusüksuste vahel, kus on juba loodud võimalused lairibavõrguga liitumiseks, kui investeringuobjekti rajamisega ei kaasne väljaspool olemasoleva lairibavõrgu mõjupiirkonda jääva asustusüksuse ühendamist investeringuobjektiga. Asustusüksus käesoleva määruse mõistes on küla, alev, alevik, vallasisene linn ja linn.

Tingimuse eesmärgiks on välistada võimalikku olukorda, milles taotleja soovib toetust tegevustele piirkondades, kus vastav valguskaabli infrastruktuur on olemas. Piiratud toetusraha tõttu oleks sellistesse piirkondadesse dubleerivate trassilõikude rajamine toetuse abil ebaotstarbekas.

Investeringuobjekt peab võimaldama oma tehnilise lahenduse poolest kiire lairibateenuse osutamist so teenust allalaadimiskiirusega vähemalt 100 Mbit/s.

Lõike 4 kohaselt võib taotleja enne taotluse esitamist PRIAle küsida Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt kirjaliku hinnangu kavandatava investeringuobjekti vastavuse kohta määruse lõikes 3 kehtestatud nõuetele. Kui hinnangu küsib taotleja, siis sellisel juhul on menetlus kiirem. Kui taotleja ei ole esitanud kirjalikku hinnangut investeringuobjekti investeringujärgse nõuetele vastavuse kohta, siis küsib nimetatud hinnangu PRIA.

Hinnangu kujundamiseks võib Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kaasata ka Siseministeeriumi esindaja, kes omab täpsemat informatsiooni regionaalsete erinevuste osas Eesti haldusterritooriumil. Nii Sise- kui ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium toetavad uue põlvkonna lairibavõrkude ehitamist vastavalt Infoühiskonna arengukava punktis 4.1.1.1 nimetatud tegevuste jaotusele.

Lõikes 5 sätestatakse, et lairiba internetivõrgu katvuse tõstmise investeeringutoetus on riigiabi lähtudes “Konkurentsiseaduse” § 30 lõikes 1 sätestatust ja Euroopa Komisjoni teatisest “Ühenduse suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõttuga” (ELT C 235, 30.09.2009, lk 7–25) ning Euroopa Komisjoni otsusest N 196/2010 “Üle-Eestilise lairiba internetiühendust võimaldava jätkusuutliku infrastruktuuri rajamine”. Ühtlasi peab tegevus olema vastavuses Euroopa Komisjoni teatise “Ühenduse raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena” (ELT C 297, 29.11.2005, lk 4–7) punktidega 2.4. ja 3.

Euroopa Komisjoni teatise punkti 57 kohaselt toetatakse lairibavõrgu kasutuselevõttu, et tagada võrguteenuse osutajate poolt kahjumlikuks peetavatele piirkondadele kasu, et vältida digitaalse lõhe tekkimist hõre- ja tiheasustusega piirkondade vahel. Toetatakse lairibaühenduse loomist piirkondades, kus olemasolevate lairibateenuse osutajate investeeringud sellistesse võrkudesse võtaksid aega mitmeid aastaid, kuna need alad on majanduslikult vähematraktiivsed võrreldes suuremate linnapiirkondadega. Eesmärgiks on anda rahalist toetust selleks, et saavutada uue põlvkonna lairibaühendus või saavutada see oodatust varem, et tagada kiirem tööhõive ja muude majanduslike võimaluste suurenemine. Eesti tingimustes toetatakse valguskaablitel põhineva lairibavõrgu rajamist arvestusega, et 98% majapidamistest, ettevõtetest ja asutustest asuvad võrgu ühenduspunktile lähemal kui 1,5 km. Eeldame, et viimased 1,5 km ehitatakse elektroonilise side teenuse pakkujate poolt välja omavahenditest.

Tehnoloogia neutraalsus. Võttes arvesse, et lairibateenuseid saab pakkuda erinevatel tehnoloogiatel põhinevate võrguinfrastruktuuride kaudu ei tohiks liikmesriigid eelistada ühtegi konkreetset tehnoloogiat, kui nad ei suuda objektiivselt tõendada selle vajalikkust. Tuleks anda võimalus pakkuda nõutavat lairibateenust kasutades mis tahes sobivaimat tehnoloogiat või tehnoloogiate kombinatsiooni. Eesti puhul rajatav lairibavõrk ei sea mingeid piiranguid sellele, millistel tehnoloogiatel elektroonilise side ettevõtjad rajavad enda juurdepääsuühendusi või milliseid teenuseid nad pakuvad. Sellega tagatakse tehnoloogia neutraalsus, mis on tähtis nii konkurentsi tekkeks kui ka tehnoloogiate arenguks.

Olemasoleva infrastruktuuri kasutamine. Kus võimalik, tuleks kasutada mis tahes olemasolevat infrastruktuuri, et vältida ressursside tarbetut kahekordistamist. Selleks et püüda piirata olemasolevatele lairibateenust osutavatele ettevõtjatele avalduvat majanduslikku mõju, peaks neile antama võimalus anda oma infrastruktuur teatatud projekti käsutusse. Samas ei tohiks see tingimus anda olemasolevatele valitsevatele elektroonilise side ettevõtjatele eelist, eriti juhul, kui kolmandatel isikutel puudub juurdepääs nende infrastruktuurile või sisenditele, mis on vajalikud konkureerimiseks valitsevate elektroonilise side ettevõtjatega.

Hulgimüügitasandi juurdepääs. Võrguomanikest toetuse saajad peavad pakkuma kõigile jaeteenuse osutajatele võrdsetel tingimustel valguskaablitel põhineva lairibavõrgu hulgimüügiteenust. Kogu võrk ehitatakse piisava läbilaskevõimega, mis tagab, et isegi kõige kaugemates ühenduspunktides on erinevate teenuseosutajate jaoks vähemalt 5 füüsiliselt eraldiseisvat läbivat ühendust magistraalvõrguga. Tegelik hulgimüügitasandil juurdepääs toetuse abil rajatud investeeringuobjektile tuleb toetuse saajal võimaldada vähemalt **7 aastaks**.

Sellekohased nõuded toetuse saajale kajastuvad ka määruse §-s 16.

Lõike 6 kohaselt ei tohi investeeringuobjekti ja selle rajamisega kaasnevate tegevuste teostamist, millele toetust taotletakse, alustada varem, kui taotluse Põllumajanduse Registreite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) esitamisele järgneval päeval. Sätte mõte tuleneb riigiabi üldisest reeglist, et toetusel peab olema ergutav mõju. Kulutuste tegemise alustamine enne taotluse esitamist viitab sellele, et taotleja oleks investeeringu suutnud ka oma vahenditest ellu viia. Tegevused, mis on seotud kavandatava investeeringuobjektiga ja millega on alustatud enne taotluse esitamist, ei ole abikõlblikud kulutused ja neile ei saa toetust taotleda käesoleva määruse raames.

Määruse §-s 5 sätestatakse abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud.

Lõikes 1 on sätestatud, et maksimaalne toetusmäär omanikujärelevalve puhul on kuni 1% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest ja projektijuhtimise kulu puhul kuni 2,5% toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest. Omanikujärelevalve tegemine on kohustuslik lähtuvalt "Ehitusseaduses" kehtestatud nõudest.

Lõikes 3 on välja toodud kulud, mis ei ole abikõlblikud. Muuhulgas ei ole abikõlblikud kulud lairiba juurdepääsuvõrgu rajamiseks ja selle toimimiseks vajalike seadmete ostmiseks ja paigaldamiseks.

Lõike 3 punktis 16 nimetatud nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 artikkel 71 sätestab lisaks järgmised abikõlblikkuse kriteeriumid:

- kulutused on EAFRDst toetuse saamiseks abikõlblikud, kui makseagentuur maksab tegelikult asjaomase toetuse välja ajavahemikus 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2015. Kaasfinantseeritavaid tegevusi ei tohiks lõpetada enne abikõlblikkuse alguskuupäeva;
- kulutused on abikõlblikud saama EAFRD toetust ainult siis, kui nad on tehtud kõnealuse programmi korraldusasutuse poolt või tema vastutusel otsustatud tegevuste jaoks vastavalt pädeva organi poolt kindlaksmääratud valikukriteeriumidele;
- kulutuste abikõlblikkuse eeskirjad sätestatakse riiklikul tasandil vastavalt nõukogu määrusega (EÜ) nr 1698/2005 teatavate maaelu arengu meetmete jaoks sätestatud eritingimustele.

Komisjoni määrus nr 1974/2006, millega sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 15–73), artikkel 55 sätestab, et tavalised asendusinvesteeringud ei ole abikõlblikud.

Määruse §-s 6 sätestatakse nõuded hinnapakumuse kohta.

Lõige 1 sätestab, et omanikujärelevalve tegemise või projektijuhtimise tellimisel peab arvestama nõudega, et kui kulutuse käibemaksuta maksumus on suurem kui 5000 eurot, siis on vaja saada vähemalt kolme erineva hinnapakkuja hinnapakumused.

Ühe hinnapakumuse võib esitada kui omanikujärelevalve tegemise ja projektijuhtimise käibemaksuta maksumus ei ületa 5000 eurot või asjaomases valdkonnas on ainult üks teenuse pakkuja või kui taotleja on sõlminud nimetatud tööde tegemiseks raamlepingu. Raamleping käesoleva määruse tähenduses on hankija poolt ühe või mitme isikuga sõlmitud leping, millega kehtestatakse lepingu kehtivusaja vältel selle alusel sõlmitavaid hankelepinguid reguleerivad tingimused eelkõige kas hinna või ettenähtud koguste või mahtude kohta. Raamlepingu sõlmimiseks on taotleja läbiviinud hanke.

Hinnapakumuse tegevuse või investeeringu tegemiseks ei tohi olla põhjendamatult kõrge võrreldes teise sarnase tegevuse või investeeringu eest tasutava hinnaga. PRIA on õigus

vajadusel võrrelda esitatud hinnapakkumusi turuhindadega. Kui taotleja ei vali kõige odavamat hinnapakkumust, peab ta tehtud valikut põhjendama.

Määruse §-s 7 sätestatakse nõuded investeringuobjekti ja projekteerimise hankemenetluse läbiviimiseks.

Taotleja on kohustatud investeringuobjekti projekteerija ja ehitaja leidmiseks läbi viima hanke. Määruse § 7 alusel läbiviidav hange ei ole riigihange “Riigihangete seaduse” tähenduses.

Taotleja peab välja töötama selge ja arusaadava hangete läbiviimise korra. Hangete läbiviimise korras tuuakse välja vähemalt alljärgnev teave:

- hankemenetluse algamine ja lõppemine
- hankemenetluse väljakuulutamise
- hankedokumendid
- tehniline kirjeldus
- pakkumus, selle esitamine, avamine ja hindamine
- pakkumuste ja hankemenetluses osalemise taotluste esitamise tähtajad
- hanketeate ja hankedokumentide muutmine
- pakkuja ja taotleja kvalifikatsiooni kontrollimine
- hanketulemuste protokoll

PRIAle tuleb võimaldada tutvuda hangete läbiviimise korraga.

Hankemenetlus algab selle avamisega ja pakkumuste esitamise tähtaeg ei tohi olla lühem kui 20 päeva. Kohustuslik on taotlejal esitada PRIAle lisas 4 toodud hanketulemuste protokoll.

Omanikujärelevalve ning projektijuhtimise teenuse osutaja leidmiseks teeb taotleja samuti hanke, kuid see võib olla suunatud hange, kuna üleriigilise elektroonilise sidevõrgu rajamine eeldab eriteadmisi ning kõik ehitusettevõtted ei oma vajalikku oskusteavet.

Määruse §-s 8 sätestatakse toetuse määr ja suurus.

Toetust antakse mittetulundusühingule ja sihtasutusele kuni 90% investeringuobjekti maksumusest. Tallinnaga piirnevates valdades on toetus kuni 70% investeringuobjekti maksumusest. Tallinnaga piirnevad vallad on Harku, Saue, Saku, Kiili, Rae, Viimsi ja Jõelähtme vallad. Maksimaalne toetuse summa ühe taotluse kohta ei tohi ületada 500 000 eurot.

Määruse §-s 9 sätestatakse taotluse esitamine ja selle tähtaeg.

PRIA poolt väljaandes Ametlikud Teadaanded väljakuulutatud tähtajal esitab taotleja taotluse koos nõutavate lisadega. Taotlused esitatakse PRIAle, kuid võimalik on esitada ka digitaalselt allkirjastatult aadressil info@pria.ee.

Määruse §-s 10 sätestatakse nõuded taotluse kohta.

Taotleja esitab PRIA-le dokumendid, mis tõendavad kavandatava tegevuse nõuetekohasust.

Punkti 1 kohaselt on nõutav vähemalt kahe üle-Eestilise lõppkasutajale lairibateenust osutava elektroonilise side ettevõtja kirjalik nõusolek lairibateenuse osutamiseks, kasutades selleks investeringuobjekti.

Üle-eestilise elektroonilise side ettevõtja all mõeldakse sellist elektroonilise side ettevõtjat, kes osutab lõppkasutajale lairibateenust kogu Eesti Vabariigi territooriumil. Informatsiooni selliste ettevõtjate kohta saab Tehnilise Järelevalve Ameti veebilehelt (www.tja/sideteenused/sideettevotjad). Kuivõrd lairibateenuse pakkujad ei ole eraldi välja toodud Tehnilise Järelevalve Ameti kodulehel, siis on oluline märkida, et elektroonilise side ettevõtja on kajastatud sellel lehel kui andmesideteenuse osutajad.

Punktid 2 kuni 6 sätestavad, et taotleja esitab vastavalt kas kolme või ühe hinnapakumuse ära kirja omanikujärelevalve ja projektijuhtimise teostamiseks olenevalt sellest, kas omanikujärelevalve ja projektijuhtimise käibemaksuta maksumus on suurem või väiksem kui 5000 eurot. Kuna taotleja võib hanke tulemusena sõlmida raamlepingu omanikujärelevalve tegijaga või projektijuhtimise teenuse osutajaga, siis tuleb esitada ka ära kiri raamlepingust. Samuti tuleb esitada ära kiri hankelepingust, mis on kavandatava investeringuobjekti ehitajaga ja/või projekteerijaga ning vormikohane investeringuobjekti ehitaja leidmiseks läbiviidud hanke tulemuste protokoll.

Määruse §-s 11 sätestatakse taotluste menetlemise protsess PRIAs. Taotlus võetakse vastu, kui esitatud on kõik nõutavad dokumendid ja taotlus on esitatud tähtaegselt.

Määruse §-s 12 sätestatakse taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimise kord.

PRIA kontrollib taotluse vastuvõtmisel nõutavate dokumentide olemasolu ning taotluse tähtaegset esitamist, vastuvõetud taotluse nõuetele vastavust ja selles esitatud andmete õigsust ning taotleja ja kavandatava tegevuse vastavust määruses sätestatud nõuetele. Selleks kontrollib PRIA kõigi omavahel võrreldavate andmete samasust. PRIA-l on vajaduse korral õigus ka taotluses esitatud andmete õigsust (sh dokumente) kontrollida taotleja ettevõttes kohapeal. Taotleja esitatud andmete kontrollimiseks võib PRIA kasutada teiste andmekogude andmeid.

Taotleja ja taotlus vastavad toetuse saamiseks esitatud nõuetele, kui kõik omavahel võrreldavad andmed on samased, ei esine "Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse" § 62 lõikes 2 nimetatud asjaolusid ning on täidetud kõik määruses sätestatud nõuded.

Kui taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks, et taotleja või taotlus ei vasta vähemalt ühele toetuse saamise nõudele, taotluses on esitatud teadlikult valeandmeid või taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil, taotleja ei võimalda kontrollida taotleja või taotluse vastavust toetuse saamise nõuetele või taotleja ei ole puuduste kõrvaldamiseks määratud tähtaja jooksul puudusi kõrvaldanud, teeb PRIA taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Määruse §-s 13 sätestatakse taotluste hindamine ja taotluste paremusjärjestuse koostamine.

Kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ületab toetatava tegevuse rahastamise eelarve, siis hindab PRIA nõuetele vastavaid taotlusi lõikes 1 sätestatud hindamiskriteeriumi alusel. Selleks jagatakse investeeringuobjekti ühenduspunktist kuni 1,5 km kaugusel asuva elanikkonna suurus taotletava toetuse suurusega. Paremaks osutub taotlus, mille saadud suhtarv on suurema väärtusega. Paremusjärjestuse moodustamiseks vajalike arvutuste tegemiseks võib kasutada hinnangulist elanike arvu, sest puuduvad andmekogud, mille põhjal saaks väga kiiresti ja täpselt määrata elanike arvu, kes asuvad ühenduspunktist 1,5 km raadiuses. Hinnangulise elanike arvu võib tuletada lähtuvalt elamute arvust nende külade või alevite või alevike või vallasiseste linnade (edaspidi *asustusüksuste*) territooriumil, mida rajatav baasvõrk katab. Selleks leitakse elamute arv ühenduspunktist 1,5 km kaugusel ja kogu asustusüksuste territooriumil ning arvutatakse leviala raadiusesse jäävate elamute osakaal (%) kogu asustusüksuse territooriumil paiknevatest elamutest. Saadud osakaaluga korrutatakse elanike arv, kes asuvad asustusüksuste territooriumil, mida kavandatav investeeringuobjekt katab (lisa 1 p 3.6.) ja saadakse selliselt elanike arv ühenduspunktist 1,5 km raadiuses (lisa 1 p 3.7). Taotlejal on kohustus taotlusvormil selgitada, millistel andmekogudel või arvutuskäikudel põhinevad elanike arvu kohta esitatud andmed. Mida rohkem on potentsiaalseid lõppkasutajaid kavandatava investeeringuobjekti ümbruses, seda kõrgem on taotluse koht paremusjärjestuses.

Kui juhtub, et paremusjärjestuses on kahel või enamal taotlejal võrdne suhtarv, siis kõrgema koha paremusjärjestuses saab taotlus, milles taotletav toetuse summa on väiksem.

Määruse §-s 14 sätestatakse taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise tingimused.

Kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ei ületa toetatava tegevuse rahastamise eelarvet, rahuldab PRIA kõik nõuetele vastavad taotlused “Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse” § 62 lõike 1 alusel.

Kui kõigi taotluste rahastamise summa ületab lairiba meetmele ettenähtud rahastamise eelarvet kuuluvad rahuldamisele hindamise tulemusel parimad taotlused.

Taotluse rahuldamise otsuse saamisega võtab toetuse saaja endale kohustuse osutada üldist majandushuvi pakkuva teenusena kiire kiudoptilise võrgu kasutuselevõttu ja haldamist maapiirkondades, kus turutingimustel kiiret internetti ei pakuta. Vastavalt riigiabiloale nr N 196/2010 punkt 66 peab otsuses, millega pannakse toetuse saajale üldhuviteenuse osutamise kohustus, sisaldama vähemalt avalike teenuste osutamise kohustuse täpset sisu ja kestust, asjaomast toetuse saajat ja piirkonda, hüvitise arvutamise, kontrollimise ja läbivaatamise parameetreid ning ülemääraste hüvitiste maksmise vältimise ja tagasimaksmise korda. PRIA märgib taotluse rahuldamise otsusesse asjaomase toetuse saaja, antava toetuse summa, kavandatava investeeringuobjekti ja teavituse selle kohta, et antav toetus on riigiabi.

Otsus taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta tehakse 50 tööpäeva jooksul arvates taotluse vastuvõtmise päevast. Põhjendatud juhtudel võib PRIA taotluse rahuldamise otsuse tegemise tähtaega pikendada kuni 110 tööpäevani.

Kui taotluse täies ulatuses rahuldamine ei ole võimalik või põhjendatud, võib taotletud toetuse summat ja taotlust muuta taotleja nõusolekul ning PRIA teeb taotluse osalise rahuldamise otsuse.

Määruse §-s 15 sätestatakse muudatused, millest taotleja või toetuse saaja peab PRIAt teavitama ning muudatused, mille puhul on vajalik PRIA nõusolek.

Määruse §-s 16 sätestatakse nõuded toetuse saajale.

Lõike 1 kohaselt teeb toetuse saaja investeeringu ja esitab PRIAle investeeringut tõendavad dokumendid kuni neljas osas ühe taotluse kohta kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Lõikes 2 on sätestatud nõuded toetuse saajale, mis olulises osas tulenevad Euroopa Komisjoni teatisest “Ühenduse suunised riigiabieskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga”:

- Vähemalt 7 aasta jooksul peale PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest peab toetuse saaja säilitama ja kasutama sihipäraselt toetuse abil rajatud investeeringuobjekti. Kuigi tavapäraselt arengukava meetmete puhul lasub toetuse saajal kohustus kasutada objekti sihipäraselt vähemalt 5 aasta jooksul, pikeneb käesolevas meetmes sihipärase kasutamise nõue seitsmele aastale lähtuvalt lairiba riigiabi reeglitest. Euroopa Komisjoni teatise “Ühenduse suunised riigiabieskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga” punkt 51 alapunkti f kohaselt peab toetatavale investeeringuobjektile olema tagatud juurdepääs vähemalt 7 aasta jooksul.
- toetuse saaja tagab lairibateenust osutavale ettevõtjale võrdsetel alustel juurdepääsu investeeringuobjektile (juurdepääs võrgule, valguskaabliku rent);
- toetuse saaja ei osuta ise lairibateenust lõppkasutajale, st. toetuse saaja ei tohi tegutseda lairibateenuse jaemüüjana;
- toetuse saaja võimaldab lõpptarbijale lairibateenuse osutamist soovival elektroonilise side ettevõtjal paigaldada oma seadmeid ja kasutada nende jaoks ettenähtud ruumi investeeringuobjekti kõikides ühenduspunktides;
- toetuse saaja võimaldab elektroonilise side ettevõtjal lairibateenuse osutamiseks kasutada erinevaid tehnoloogiaid, osutada erinevaid lisateenuseid ja erineva andmeedastuskiirusega teenust;
- tagab, et hulgimüügitasandi juurdepääsu hind oleks mõistlik ja mittediskrimineeriv. Konkurentsiameti ülesandeks on lairiba hulgimüügitasandi juurdepääsu hinnataset jälgida. Hulgimüük tähendab tehingupõhist müüki hulgikogusena. Eesmärgiks on tagada lõpptarbijale parim hind;
- maksma PRIA nõudmisel tagasi toetuse, kui tuvastatakse investeeringuobjekti mittesihipärane kasutamine;
- võimaldama PRIAl teostada järelevalvet toetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle;
- toetuse saaja tagab investeeringuobjekti kui sidevõrgu plaanide ja valminud sidevõrgu kaartide avalikustamise oma veebilehel. Toetuse saaja avalikustab asendiplaani, millelt peab olema võimalik üheselt tuvastada investeeringuobjekti asukohta ja kulgemist. Investeeringuobjekti asendiplaan koostatakse Eesti üldkaardi väljavõttel;

- toetuse saaja määratleb selgelt sekkumiskohad, kus turu toimimine ei taga vajalike investeeringute tegemist lairibateenuse osutajate poolt. Toetuse andmine lairibaühenduse infrastruktuuri rajamiseks ei tohi kahjustada turuosaliste üldist taht investeerida lairibaühendusse. See tähendab, et toetusega rajatavad võrguosad peavad paiknema piirkondades, kuhu turuosalisel tavaliselt ise ei investeeriks või kus on juba olemas vajalik infrastruktuur lairibateenuse osutamiseks. Et saavutada kiiremini suurema katvusega lairibaühendus Eestis, ongi toetuse andmine põhjendatud aladel kuhu baasvõrgu rajamiseks turuosalisel ise ei investeeriks lähema 3-5 aasta jooksul;
- tagama, et vähemalt seitsme aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest on tagatud, et vähemalt 2 elektroonilise side ettevõtjat osutavad investeeringuobjekti ühenduspunkte kasutades lõppkasutajale lairibateenust. Samas ei pea osutama teenust kõigis ühenduspunktides. Kuid siiski soovime tagada lõppkasutajale maksimaalse võimaluse valida kahe teenuse osutaja vahel.
- tegema koostööd Konkurentsiametiga kui teostatakse hulgimüügitasandi võrguteenuse hinnakujunduse võrdlusuuring
- toetuse saaja peab eristama raamatupidamises toetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest. Iga investeeringuobjekti põhine tulu- ja kuluarvestuse pidamine on vajalik selleks, et järelevalveperioodi jooksul hinnata kas investeeringuobjektide kasutamisest saadud kasumi näol on tegemist liigse hüvitisega riigiabi loa N 196/2010 mõistes.

Lõike 3 kohaselt on toetuse saajal kohustus korraldada raamatupidamine selliselt, et iga kavandatava investeeringuobjekti kohta oleks võimalik välja selgitada selle kasutamisest saadav puhastulu ning vastavalt Euroopa Komisjoni suuniste “Ühenduse raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena” punktidele 18-23 hinnata kas saadud puhastulu on käsitletav liigse hüvitisena riigiabilo N 196/2010 mõistes.

Kavandatava investeeringuobjekti ehitamise lõppfaasis, kui lairibaühendus toimib, tuleb toetuse saajal vähemalt ühel korral Tehnilise Järelevalve Ameti esindaja juuresolekul läbi viia asjakohased mõõtmised, et veenduda kas on tagatud vähemalt 100 Mbit/s ühenduse olemasolu investeeringuobjekti kaugeimas ühenduspunktis. Seda tehakse läbi valguskaabli kiu sumbuuse määramise investeeringuobjekti alguse ja lõpp-punkti vahel. Mõõtmise tulemuste kohta annab Tehnilise Järelevalve esindaja välja kontrollakti.

Enne investeeringuobjekti kasutama asumist tuleb kohalikust omavalitsusest saada investeeringuobjektile kasutusluba. “Ehitusseaduse” § 33 lõike 4 kohaselt väljastatakse kasutusluba pärast ehitise ülevaatust ja nõuetele vastavaks tunnistamist. Investeeringuobjektile kasutusloa saamise protsessi ajal kohustub toetuse saaja kaasama PRIA esindaja ehitise ülevaatamise protsessi.

Lõike 6 kohaselt maksab toetuse saaja PRIA-le tagasi liigse hüvitisena saadud toetuse.

Lõike 7 kohaselt tugineb PRIA toetuse tagasi nõudmisel lõikes 6 nimetatud juhul Konkurentsiameti arvamusele.

Määruse §-s 17 sätestatakse investeeringu tegemist tõendavate dokumentide esitamise kord.

Toetuse väljamaksmise aluseks esitab taotleja vormikohase kuludeklaratsiooni koos §-s 17 sätestatud dokumentidega pärast investeeringu täielikku või osadena tegemist ja selle eest täielikult või osaliselt tasumist.

Tuleb esitada ära kirjad arvest ja maksekorraldusest või arvelduskonto väljavõttest ning objekti üleandmist-vastuvõtmist tõendavast aktist. Oluline on, et arvel näidatud tehingu sisu vastab arve väljastanud isiku hinnapakkumusele.

Veel tuleb esitada ära kiri kohaliku omavalitsuse poolt väljastatud ehitus- ja kasutusloast.

Selleks, et maapiirkonna elanikel jääks võimalus valida erinevate lairibateenust osutavate ettevõtjate vahel, tuleb toetuse saajal sõlmida lepingud vähemalt 2 lõppkasutajale lairiba teenust osutava elektroonilise side ettevõtjaga, kes, kasutades investeeringuobjekti, teenust osutama hakkavad.

Määruse §-s 18 sätestatakse toetuse maksmine ja toetuse maksmisest keeldumise kord.

Enne toetuse väljamaksmist kontrollib PRIA toetuse saaja esitatud projekti abikõlbliku kulutuse eest täieliku või osadena tasumist tõendava kuludeklaratsiooni ja sellele lisatud dokumentide ning nendes esitatud andmete õigsust ja nõuetekohasust kohapeal. Ühtlasi kontrollitakse ka investeeringu olemasolu ning seda, kas on tegemist sama tegevusega, mille jaoks küsiti toetust.

Hiljemalt kolme kuu jooksul arvates nõuetekohaste dokumentide saamisest kannab PRIA toetusraha toetuse saaja arvelduskontole.

Kui peale taotluse rahuldamist tehakse kindlaks, et taotlust ei oleks pidanud rahuldama või kui toetuse saaja ei ole täitnud toetuse saamise nõudeid, siis toetust välja ei maksta. Selline otsus tehakse 25 tööpäeva jooksul toetuse maksmisest keeldumise aluseks olevast asjaolust teadasaamisest arvates.

Määruse §-s 19 sätestatakse dokumentide säilitamine. Taotlejale ei tagastata esitatud dokumente, kuid PRIA on kohustus säilitada toetuse andmise ja kasutamisega seotud dokumente vähemalt 2025. a 31. detsembrini. Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1290/2005 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise kohta (ELT L 209, 11.08.2005, lk 1–25) artikli 28 kohaselt teeb komisjon programmi lõppmakse pärast maaelu arengu programmi rakendamise viimase aruande kättesaamist vastava prioriteedi kaasfinantseerimise määra, vastava maaelu arengu programmi rakendamise viimase eelarveaasta raamatupidamisaruannete ja asjakohase kontrollimise ja heakskiitmise otsuse alusel. Need raamatupidamisaruanded esitatakse komisjonile hiljemalt 30. juuniks 2016 ja need hõlmavad akrediteeritud makseasutuse poolt kuni 31. detsembrini 2015 tehtud kulusid.

Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1–40), komisjoni määrus (EL) nr 65/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse

(EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad seoses kontrollimenetluse rakendamisega ning nõuetele vastavusega maaelu arengu toetusmeetmete osas (ELT L 25, 28.01.2011, lk 8–23), komisjoni määrus (EÜ) nr 1974/2006, millega sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 15–73) ja Euroopa Komisjoni teatis “Ühenduse suunised riigiabieeskirjade kohaldamiseks seoses lairibavõrkude kiire kasutuselevõtuga” (ELT C 235, 30.09.2009, lk 7–25).

Määruse mõjud

Toetuse andmise eesmärgiks on lairiba internetiühendust võimaldavate kaasaegsete järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrgu ühenduste loomine maapiirkondadesse, kus seni ei ole piisavalt kiiret lairibateenust võimaldavaid võrguühendusi. Toetuse abil kavandatakse paigaldada ca 600 km ulatuses fiiberoptilistel kaablitel põhineva lairiba elektroonilise side võrku, millest edasi elektroonilise side ettevõtjad ise saavad luua lairibauhendusi lõppkasutajatele. Toetuse abil aidatakse kaasa tagada tööhõive ja muude majanduslike võimaluste suurendamine turutõrkepiirkondades.

Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Meetme raames antavaid toetusi kaasfinantseerib Euroopa Liit.

Eesti lairiba internetivõrgu katvuse tõstmise investeeringutoetus finantseeritakse 90% ulatuses Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) kaudu ning 10% ulatuses Eesti riigi eelarvest. Arengukava raames toetatakse Eesti lairiba internetivõrgu katvuse tõstmise investeeringutoetuse meedet 6 390 912 euro ehk 99 996 043 krooni ulatuses, millest Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) osalus on 5 751 821 eurot ehk 89 996 442 krooni ja Eesti riigi eelarvest 639 091 eurot ehk 9 999 601 krooni.

Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

Määruse eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati esmakordselt kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Siseministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi e-Õigus kaudu 9. detsembril 2010. a.

Eelnõu esitati teistkordseks kooskõlastamiseks seoses toetuse rakendamise piirkonna muutumisega Rahandusministeeriumile, Siseministeeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi e-Õigus kaudu 8. veebruaril 2011. Tabel e-Õiguse kaudu 9. detsembril 2010 ja 8. veebruaril 2011 kooskõlastamiseks esitatud eelnõu kohta saabunud märkuste ja ettepanekutega arvestamise või mitteamestamise kohta lisatud.

Ants Noot

Kantsler